

Titel	Kader kijken VL
Leerjaar	Groep 5 en 6
Type les	Een voorbereidende les op een kunstkickworkshop van Tetem over digitale fotografie.
Lesduur	45 minuten
Omschrijving van de les	<p>Een voorbereidende les waarbij de kinderen kennismaken met fotografie als beeldende kunst en nadenken over wanneer een foto kunst is.</p> <p>Wat doet een kunstenaar? Hoe maakte je vroeger een foto? Zijn alle foto's kunst? Waarom wel of niet?</p> <p>De kinderen bekijken verschillende kunstfoto's en maken kennis met fotografie als middel voor beeldende kunst.</p> <p>De kinderen onderzoeken of alle foto's die worden gemaakt, kunst zijn.</p> <p>De kinderen spelen een stellingenspel met foto's van de presentatie waarvan zij mogen stemmen of het kunst is of niet. De kinderen luisteren naar elkaar en beargumenteren hun mening in groepjes.</p> <p>De kinderen reflecteren op de les en denken na over wat ze hebben geleerd.</p> <p>De kinderen werken met beelden en gebruiken deze om gevoelens en ervaringen uit te drukken en te communiceren (beeldende vorming).</p> <p>De kinderen maken kennis met fotografie als middel voor beeldende kunst (betekenisvolle onderwerpen en thema's).</p> <p>De kinderen geven argumenten ter ondersteuning van de eigen mening (een reactie geven).</p> <p>De kinderen staan open voor de mening en argumentatie van anderen (kritisch luisteren naar meningen en opvattingen).</p>
Onderwerpen	Kunstenaar, fotografie
Vakgebied	Kunstzinnige oriëntatie (beeldend)
Leerinhoud	
TULE kerndoel 3	<p>De kinderen kunnen argumenten geven ter ondersteuning van de eigen mening (een reactie geven).</p> <p>De kinderen kunnen open staan voor de mening en argumentatie van anderen (kritisch luisteren naar meningen en opvattingen).</p>
TULE kerndoel 54	<p>De kinderen werken met beelden en gebruiken deze om gevoelens en ervaringen uit te drukken en te communiceren (beeldende vorming).</p> <p>De kinderen maken kennis met fotografie als middel voor beeldende kunst (betekenisvolle onderwerpen en thema's).</p>
TULE kerndoel 55	De kinderen kijken/luisteren naar en praten over het eigen werk en dat van groepsgenoten (reflecteren)

Uitvoering	
Lesplanning	Lesduur: 45 minuten Inleiding: 15 minuten Opdracht: 20 minuten Reflectie: 10 minuten
Vorbereiding	Bestudeer de inhoud van deze les hieronder beschreven. Bekijk de presentatie: 'Kader kijken VL (presentatie)'. Bereid de volgende materialen voor (optioneel): <ul style="list-style-type: none"> • Voeg naar eigen smaak foto's toe voor bij het stellingenspel. Dit kunnen foto's zijn die zelf zijn gemaakt, of foto's van onderwerpen waar de kinderen mee bezig zijn. Zet de volgende technische materialen klaar: <ul style="list-style-type: none"> • Laptop met beamer of Digibord • De presentatie 'Kader kijken VL (presentatie)'. Zet de volgende materialen klaar: <ul style="list-style-type: none"> • Papier • Schrijfgerei • Verdeel de klas in groepjes van ongeveer 5 kinderen
Inleiding	Start de presentatie: 'Kader kijken VL (presentatie)' Toon afbeelding 1 Vertel: Binnenkort gaan we een workshop doen van Tetem. Er komt iemand bij ons in de klas (of: we gaan naar Tetem). Daar krijgen jullie een les van een kunstenaar. Vertel: Een kunstenaar maakt kunstwerken. Vraag: Weet iemand wat een kunstwerk allemaal kan zijn? Antwoord: Een schilderij, een beeld, maar ook een foto, een film of een <i>installatie</i> (dat is een kunstwerk waar je zelf in kan). Vertel: De workshop die we gaan doen in het museum gaat over digitale fotografie. Vraag: Weet iemand hoe je vroeger foto's maakte? En wat is het verschil met nu? Toon afbeelding 2 Vertel: Vroeger maakte je foto's met een fotoestel. Dat wordt ook wel 'analoge fotografie' genoemd. Die foto's staan op een fotorolletje, en die foto's moet je ontwikkelen in een donkere kamer. Je hebt dan een foto die je kan aanraken, geprint op fotopapier. Tijdens de workshop ga je leren over hoe kunstenaar oude en nieuwe fotografietechnieken met elkaar combineren. Toon afbeelding 3 Vertel: Tegenwoordig kan je foto's maken met je telefoon of tablet. Dat noemen we 'digitale fotografie'. Je foto's worden dan opgeslagen op je telefoon of computer als een digitaal bestand. Je kan ze dan makkelijk delen, maar ook printen. Vertel: Tijdens de workshop krijgen jullie les over combinaties van analoge en digitale fotografie. Ook ga je zelf een opdracht doen met digitale fotografie. Wat denken jullie: kunnen foto's kunst zijn? Horen die thuis in een museum? Hierover gaan we een stellingenspel doen.
Opdracht	Vertel: Het werkt als volgt: straks heb ik zes (of meer) foto's in de presentatie staan. Ik ben benieuwd of jullie van mening welke foto's kunst zijn, en welke niet. Vraag: Wat is er belangrijk bij het geven van je mening?

	<p>Antwoord: Dat je je mening kan uitleggen. Misschien vind je wel iets, maar waarom dan? Als je je mening uitlegt, wordt dat ook wel een 'argument' genoemd. Jullie geven straks in groepjes argumenten over je mening.</p> <p>Vraag: Wat is er belangrijk als je luistert naar iemands mening? Antwoord: Dat je diegene laat uitpraten en goed luistert. Je hoeft het niet altijd met elkaar eens te zijn, maar luistert respectvol naar elkaar.</p> <p>En nog een laatste tip: je mening kan en mag altijd veranderen!</p> <p>Voor de docent: verdeel de klas en groepjes van 4-5 kinderen. Toon de klas de afbeeldingen 4-9. Vraag bij elke afbeelding klassikaal: is dit kunst? En laat de kinderen stemmen of ze het wel of geen kunst vinden. Laat ze hun mening vervolgens vertellen in hun groepje. Vraag als de groepjes een paar minuten hebben overlegd wat hun eindconclusie was.</p> <p>Afbeelding 4 Vissers, Sri Lanka, 1995, Steve McCurry Afbeelding 5 Fotogram, 1922, Man Ray Afbeelding 6 Portofino, 1936, Herbert List Afbeelding 7 The Hallway, uit de serie 'Hope', 2005, Erwin Olaf Afbeelding 8 Jonge olifanten, Kenia, Anup & Manoj Shah Afbeelding 9 Portretten uit Slide to Unlock, Sjoerd Knibbeler, 2019</p> <p>Voorbeelden van argumenten waarom een foto kunst kan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is mooi • Je blijft er naar kijken • Er is goed nagedacht hoe de mensen/ dieren/ dingen op de foto staan • Het heeft in een museum gehangen • Het geeft je een sterk gevoel • Het was moeilijk om te maken • Het heeft veel details • Er is goed nagedacht over licht • Het mens/ dier/ ding op de foto is interessant <p>Voor de leerkracht: alle gebruikte foto's zijn kunstfoto's van tussen 1900 tot het heden. De foto op afbeelding 9 is werk van Sjoerd Knibbeler, de kunstenaar die ook centraal staat in de workshop.</p>
<p>Reflectie/ presentatie</p>	<p>Kijk met de kinderen terug op de les. Stel de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat heb je geleerd vandaag? • Kan iemand in het kort uitleggen wat het verschil is tussen analoge en digitale fotografie? • Hoe ging het geven van argumenten in jullie groep? En het luisteren naar elkaar? • Wanneer is een foto kunst en wanneer niet? • Hoe vond je het om foto's te bekijken als kunst? • Vond je de opdracht moeilijk? Waarom wel of niet?